

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH IV – VI

Cele Przedmiotowego Oceniania

A. Ocenianie bieżące (wspomagające) ma na celu monitorowanie rozwoju ucznia, w tym:

1. pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich mocnych i słabych stron,
2. ukierunkowanie i motywowanie ucznia do dalszej pracy,
3. przekazanie uczniowi informacji o jego postępach,
4. przekazanie rodzicom/opiekunom informacji o postępach ucznia,
5. przekazanie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwym doborze materiałów, metod i sposobów nauczania,

B. Ocenianie śródroczne i końcoworoczne ma na celu:

1. przekazać uczniowi informację na temat jego postępów w nauce języka polskiego,
2. dostarczyć nauczycielowi odpowiedzialnemu za następny etap nauki informacji na temat poziomu wiedzy i umiejętności ucznia,
3. monitorować system szkolny,
4. różnicować i klasyfikować uczniów,
5. pomóc nauczycielowi w ewaluacji i modyfikacji procesu nauczania przedmiotu.

Ogólne zasady PSO

- Nauczyciel na początku roku szkolnego informuje uczniów o zakresie wymagań z języka polskiego oraz o sposobie i zasadach oceniania. Wskazane jest powtórzenie tych czynności na początku II semestru.
- Wszystkie prace klasowe są obowiązkowe. Jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na lekcji, musi napisać pracę w terminie późniejszym, wyznaczonym przez nauczyciela.
- Nauczyciel oddaje poprawione prace w terminie nie dłuższym niż dwa tygodnie.
- Spisywanie (ściąganie) podczas prac klasowych skutkuje automatycznie oceną niedostateczną oraz jest jednoznaczne z zakończeniem pracy.
- Wszelkie plagiaty karane są oceną niedostateczną.
- Brak odpowiednich materiałów potrzebnych na lekcję traktowany jest jako nieprzygotowanie do lekcji.
- Dwa razy w semestrze uczeń ma prawo zgłosić brak przygotowania do lekcji bez żadnych sankcji. Fakt ten zostaje odnotowany w dzienniku za pomocą symbolu NP. Każde kolejne

nieprzygotowanie skutkuje oceną niedostateczną. Prawo to nie dotyczy lekcji, na których ma odbyć się zapowiedziana forma sprawdzenia umiejętności.

- Uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji, jeśli zgłosi brak przygotowania, które nastąpiło z ważnych przyczyn, potwierdzonych pisemnie przez rodzica/opiekuna.
- Jeśli uczeń ma trudności w opanowaniu materiału, ma prawo do pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia. Przewidziane są także zajęcia wyrównawcze, na które uczeń winien chodzić.
- Nie ocenia się ucznia po dłuższej usprawiedliwionej nieobecności w szkole. Okres ten trwa od dnia do 7 dni (w zależności od długości absencji).
- Uczeń po każdej nieobecności jest zobowiązany do uzupełnienia braków w zeszytach, zeszytach ćwiczeń oraz innych pracach wskazanych przez nauczyciela.
- Rodzic w obecności nauczyciela ma prawo wglądu do prac pisemnych swojego dziecka. Prace pisemne przechowywane są przez cały rok na terenie szkoły. Ze względu na ochronę danych osobowych oraz prawa autorskie prace uczniów nie mogą być udostępniane poza terenem szkoły.
- Forma i sposób informowania o postępach i zagrożeniach uczniów jest zgodna z wytycznymi WSO.

Formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów

Na lekcjach języka polskiego przyjmuje się następujące formy sprawdzania poziomu osiągnięć uczniów:

- **Test diagnostyczny (diagnoza)** – rozumiany jako obiektywna próba polegająca na wykonaniu przez uczniów różnego rodzaju zadań, ćwiczeń itp., w celu rozpoznania stanu ich wiedzy i umiejętności dla opracowania dalszej drogi postępowania.
  - Nauczyciel przeprowadza w zależności od potrzeb w ciągu całego cyklu kształcenia.
  - Jest zapowiedziany co najmniej tydzień wcześniej, z jednoczesnym określeniem przez nauczyciela czasu trwania i zakresu materiału.
  - Wyniki tekstu diagnostycznego „na wejście” stanowią jedynie diagnozę wiedzy i umiejętności ucznia i nie są podstawą do wystawienia stopnia „na czerwono”.
- **Sprawdziany** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne prace kontrolne uczniów, przeprowadzane w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie wiedzy i umiejętności uczniów z danej partii materiału.
  - Sprawdziany mogą zostać zaplanowane na jedną lub dwie godziny lekcyjne.
  - Obejmują co najmniej jeden dział programowy.
  - Poprzedzone są lekcją powtórzeniową.

- Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel podaje informacje dotyczące zakresu, celu, formy i terminu pracy.
- Zapowiedziany sprawdzian wpisywany jest do dziennika.
- Nauczyciel ma obowiązek poprawić sprawdziany w terminie do dwóch tygodni od ich napisania. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych lub na prośbę uczniów przeprowadza sprawdzian powtórnie.
- Uczeń, który opuścił sprawdzian musi go napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Nie dotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
- **Prace klasowe** – rozumiane jako zaplanowane przez nauczyciela dłuższe samodzielne pisemne formy wypowiedzi, przeprowadzone w szkole podczas zajęć edukacyjnych, mające na celu sprawdzenie umiejętności komponowania tekstów własnych zgodnie z określonymi warunkami.
  - Zapowiedziane są z tygodniowym wyprzedzeniem. Przy zapowiadaniu nauczyciel nie podaje tematów wypracowań.
  - Zapowiedziana praca klasowa wpisywana jest do dziennika.
  - Nauczyciel ma obowiązek poprawić prace klasowe w terminie do dwóch tygodni od ich napisania. Jeśli termin ten zostanie przekroczony, nauczyciel nie wpisuje ocen niedostatecznych lub na prośbę uczniów przeprowadza prace klasowe powtórnie.
  - Uczeń, który opuścił pisemną pracę klasową musi ją napisać w ciągu 2 tygodni od dnia powrotu do szkoły. Nie dotrzymanie tego terminu skutkuje oceną niedostateczną.
- **Kartkówki** – rozumiane jako krótkie prace pisemne sprawdzające wiadomości i umiejętności uczniów, obejmujące maksymalnie materiał z trzech ostatnich tematów lub z tematu bieżącego.
  - Kartkówki trwają nie dłużej niż 15 minut.
  - Nie muszą być zapowiadane z wyprzedzeniem.
  - Nie podlegają poprawie.

Odpowiedź ustna – rozumiana jako krótsza lub dłuższa ustna reakcja ucznia na pytania skierowane do niego przez nauczyciela.

Oceniając na stopień odpowiedź ustną nauczyciel bierze pod uwagę zawartość rzeczową, dobór środków językowych, sposób prezentacji, umiejętność formułowania myśli i argumentacji.

Krótkie odpowiedzi uczniów oraz merytoryczna aktywność na lekcji nie podlega ocenie cyfrowej, ale jest odnotowywana jako plus.

Zadanie domowe – rozumiane jako wszystkie formy pisemne, ustne lub inne, zadane przez nauczyciela do samodzielnego wykonania w domu.

Uczeń ma obowiązek wykonywać zadania domowe systematycznie.

W ciągu semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia braku pracy domowej. Każdy kolejny brak zadania domowego skutkuje oceną niedostateczną.

Zgłoszenie braku pracy domowej powinno nastąpić na początku lekcji, jeszcze przed sprawdzaniem prac przez nauczyciela. Jeśli uczeń nie zgłosi braku zadania, a podczas sprawdzania wykaże jego brak, otrzymuje ocenę niedostateczną.

Każdy brak zadania domowego uczeń ma obowiązek uzupełnić i na polecenie nauczyciela okazać do wglądu.

W przypadku dłuższych form pisemnych zadania domowego (np. wypracowanie) uczeń ma obowiązek oddać pracę w wyznaczonym terminie. Po upływie wyznaczonego terminu prace nie będą przyjmowane i będą skutkowały oceną niedostateczną.

Nauczyciel w ocenie zadania domowego kieruje się kryteriami dostosowanymi do formy zadania domowego.

Aktywność na lekcji – rozumiana jako czynne uczestniczenie ucznia w rozwiązywaniu problemu, tematu, zadań itp. podczas zajęć.

Oceniana jest za pomocą znaków + i –.

Pięć uzyskanych plusów skutkuje oceną bardzo dobrą.

Trzy uzyskane minusy skutkują oceną niedostateczną.

Zeszyt i zeszyt ćwiczeń – rozumiane jako zeszyty, w których uczniowie systematycznie prowadzą notatki, zapisy z lekcji, wykonują ćwiczenia i odrabiają prace domowe.

Uczeń nieobecny na lekcji ma obowiązek uzupełnienia ww. zeszytów w terminie 1 tygodnia od dnia powrotu do szkoły.

Sprawdzane są 1 raz w miesiącu i podlegają ocenie.

Nauczyciel ma prawo zażądać od ucznia zeszytu i zeszytu ćwiczeń do sprawdzenia w każdej chwili.

Znajomość lektur – rozumiana jako wiedza i umiejętności z zakresu przeczytanego tekstu.

Formy sprawdzania znajomości lektur mogą przybierać różne formy pisemne oraz ustne.

W zależności od formy sprawdzenia stosuje się odpowiednie kryteria oceniania.

Każdy uczeń musi wykazać się znajomością lektur obowiązkowych, zgodnych z wytycznymi podstawy programowej dla każdego etapu edukacyjnego.

Na każdy rok szkolny oprócz lektur obowiązkowych przypadają co najmniej dwie lektury uzupełniające. Zakres ich znajomości będzie sprawdzany tak, jak w przypadku lektur obowiązkowych.

Częstotliwość sprawdzania osiągnięć uczniów

Nauczyciel ma obowiązek systematycznego sprawdzania osiągnięć uczniów zgodnie z zapisami statutowymi szkoły. Częstotliwość poszczególnych form sprawdzających:

Odpowiedź ustna i kartkówki – możliwość na każdej 1 lekcji.

Wykonywanie przez uczniów ćwiczeń – możliwość na każdej lekcji.

Wypracowania klasowe – co najmniej dwa w semestrze.

Sprawdziany – po każdej większej partii materiału, co najmniej dwa w semestrze.

Zeszyt przedmiotowy i zeszyt ćwiczeń – według uznania nauczyciela, nie rzadziej niż raz w semestrze.

Zadania domowe – możliwość na każdej lekcji.

Podstawowe założenia oceniania form wypowiedzi pisemnych

Nauczyciel przy sprawdzaniu prac pisemnych zobowiązany jest do opatrzenia oceny cyfrowej komentarzem słownym, który wyjaśni ocenę, podkreśli zalety pracy i będzie informował o elementach, nad którymi uczeń musi popracować.

Każda forma wypowiedzi jest oceniana według innych kryteriów, zależnych od formy wypowiedzi.

Kryteria te każdorazowo nanoszone są na pracę uczniów.

W większości prac pisemnych przyjmuje się następujące kryteria oceny:

Realizacja tematu wypowiedzi (temat) – wypowiedź jest zgodna z formą wskazaną w poleceniu, w wypowiedzi ujęte zostały wszystkie kluczowe elementy tematu, wypowiedź jest w całości na temat. **Jeżeli praca jest nie na temat uczeń otrzymuje 0 punktów, co skutkuje oceną niedostateczną.**

Charakterystyczne cechy wypowiedzi – pojawienie się obowiązkowych elementów dla danej formy, konsekwencja wypowiedzi, logiczność zdarzeń, argumentacja wnikliwa, poparta przykładami.

Kompozycja tekstu – zgodna z formą wskazaną w poleceniu, logiczność, spójność wypowiedzi, wyodrębnienie akapitów.

Poprawność językowa – dopuszczalne 3 błędy językowe (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).

Ortografia – dopuszczalne 3 błędy ortograficzne (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalny 1 błąd).

Interpunkcja – dopuszczalnych 5 błędów interpunkcyjnych (w krótkich formach wypowiedzi dopuszczalne 2 błędy).

Estetyka – stosowanie akapitów, marginesów, przejrzystość pracy.

W każdym z podanych kryteriów uczeń otrzymuje punkty, a suma tych punktów przekłada się na ocenę, zgodną z PSO i Statutem Szkoły.

W przypadku, gdy praca ucznia jest nieczytelna lub nie zawiera wymaganej minimalnej ilości słów, uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Przyjmuje się następującą klasyfikację i oznaczenia błędów w pracach pisemnych:

ort. – błąd ortograficzny,

int. – błąd interpunkcyjny,

rz. – błąd rzeczowy,

log. – błąd logiczny,

jęz. – błąd językowy (w jego skład wchodzi błędy frazeologiczne, fleksyjne, słowotwórcze, składniowe oraz stylistyczne).

Sposób oceniania prac pisemnych

Zgodnie z WSO i Statutem Szkoły ocenę ze sprawdzianów ustala się według skali procentowej:

100% - ocena celująca

99% - 91% ocena bardzo dobra

90% - 71% ocena dobra

70% - 51% ocena dostateczna

50% - 31% ocena dopuszczająca

30% - 0% ocena niedostateczna

Wszystkie oceny dokumentowane są na bieżąco na pracach uczniów oraz za pomocą wpisu do dziennika w odpowiedniej rubryce, która informuje za co została postawiona dana ocena.

Skala ocen

Zgodnie z WSO i Statutem Szkoły na lekcjach języka polskiego stosuje się skalę ocen od 1 do 6.

Ogólne warunki poprawy uzyskanych ocen

Poprawie podlegają oceny z następujących form sprawdzania:

prace klasowe,

sprawdziany,

znajomość lektur,

recytacja,

zadania domowe.

Uczeń ma prawo do poprawy oceny, jeśli otrzymał ocenę niedostateczną, dopuszczającą lub dostateczną. Oceny powyżej stopnia dostatecznego nie mogą być poprawiane.

Poprawa każdej oceny jest dobrowolna i odbywa się w terminie wyznaczonym przez nauczyciela w ciągu 2 tygodni od rozdania prac. **Poprawa może nastąpić tylko jeden raz.**

Ocena poprawiona wpisywana jest do dziennika na zasadach zgodnych ze Statutem.

Ocena śródoczna oraz ocena roczna

Na ocenę semestralną z języka polskiego składają się oceny bieżące z różnych form aktywności ucznia.

Na ocenę roczną z języka polskiego składa się ocena semestralna oraz oceny bieżące różnych form aktywności ucznia.

Ocena śródoczna i roczna nie są średnimi matematycznymi ocen cząstkowych.

Przy wystawianiu ocen śródocznych i rocznych, oprócz ocen bieżących, brane jest pod uwagę także zaangażowanie ucznia, jego indywidualne predyspozycje, aktywność pozalekcyjną, stosunek do przedmiotu i języka polskiego.

Szczegółowe warunki poprawiania ocen semestralnych i rocznych znajdują się w WSO.

Wobec ucznia nieklasyfikowanego oraz ucznia, który w wyniku klasyfikacji otrzymał ocenę niedostateczną stosuje się procedury opisane w Statucie Szkoły.

Kryteria oceniania uczniów z dysfunkcjami

Wszelkie dysfunkcje nie zwalniają ucznia z obowiązku opanowania materiału przewidzianego programem nauczania. Jednak ze względu na trudności w nauce nie wynikające z winy dziecka, nauczyciel dostosowuje wymagania do indywidualnych możliwości ucznia i pracuje zgodnie z wytycznymi indywidualnych planów pracy z uczniem dysfunkcyjnym.

Biorąc pod uwagę różne dysfunkcje nauczyciel w ocenie pracy ucznia powinien brać pod uwagę charakter jego dysfunkcji i dostosować do niej wymagania.

W zakresie prac pisemnych nauczyciel powinien: wydłużyć czas przeznaczony na pisanie, nie oceniać estetyki pisma, poprawiać, lecz nie uwzględniać w ocenie błędów ortograficznych, pomóc w przeczytaniu tekstu bazowego lub poleceń, udostępnić dodatkowe słowniki i inne pomoce.

W zakresie słuchania i mówienia nauczyciel powinien: wydłużyć czas wypowiedzi, zadawać dodatkowe pytania ukierunkowujące, oceniać merytoryczną wiedzę, a nie formę przekazu informacji, umożliwić odpowiadanie bez obecności innych uczniów.

W zakresie czytania nauczyciel powinien: zachęcać do czytania, sprawdzać znajomość treści, a nie technikę czytania, umożliwić czytanie bez obecności innych uczniów.

Uczniom posiadającym odpowiednie orzeczenia z PPP i uczniom, dla których zaleca się dostosowanie materiału do ich indywidualnych potrzeb obniżane są wymagania edukacyjne

zgodnie z zaleceniami tej poradni i wówczas punktację i oceny dostosowuje się do nich indywidualnie.

Kryteria oceny osiągnięć dydaktycznych

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować
i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy
programowej,
posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno
w mowie, jak i w piśmie,
aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem
kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
Wzrowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie
tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je
samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
bierze udział w konkursach tematycznie związanych z językiem polskim,
tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne
pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym
i interpunkcyjnym,
aktywnie uczestniczy w lekcjach,
wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,

samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
bierze czynny udział w lekcji,
wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

opanał w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej,
większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,

ma kłopoty z techniką czytania,
nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu
wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
wykazuje się niechęcią do nauki,
zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
nie angażuje się w pracę grupy.

Uwagi końcowe

Przedmiotowy System Oceniania z języka polskiego podlega ewaluacji. O każdej zmianie w dokumencie nauczyciel informuje uczniów oraz rodziców w dogodnej dla siebie formie.

Do spraw nieuregulowanych PSO stosuje się przepisy zgodne z WSO.

Dokument Przedmiotowego Oceniania dostępny jest u nauczyciela prowadzącego przedmiot.

Każdorazowo uczeń oraz rodzic może poprosić o wyjaśnienie niezrozumiałych kwestii Przedmiotowego Systemu Oceniania.